

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. R. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. gegužės 30 d. Nr. 242-226
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. R. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir draudikas sudarė nuo 2016 m. gegužės 9 d. iki 2043 m. rugpjūčio 25 d. galiojančią gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria nuo ugnies, gamtos jėgos, vandens, trečiųjų asmenų tyčinės veikos ir stiklo dužimo rizikų buvo apdraustas butas, esantis adresu: (*duomenys neskelbtini*). Draudimo sutartimi taip pat buvo apdrausti pagalbinių pastatai – tvora su vartais – nuo ugnies, gamtos jėgų, trečiųjų asmenų tyčinės veikos ir transporto priemonės atsitrenkimo rizikų.

2018 m. kovo 30 d. pareiškėjos parašu patvirtintoje užpildytoje draudiko parengtoje pranešimo apie žalą formoje (toliau – Pranešimas) nurodyta, kad draudikui 2018 m. kovo 27 d. buvo pranešta apie 2018 m. kovo 26 d. įvykį. Pranešime nurodytos 2018 m. kovo 26 d. įvykio aplinkybės: „automobilį paliko ant laisvo bėgio, automobilis važiuodamas atsirėmė į vartus, vartai normaliai neatsidaro.“

2018 m. balandžio 6 d. draudiko raštu pareiškėja buvo informuota, kad, pagal Draudimo sutarčiai taikomų Turto draudimo taisyklių (galioja nuo 2014 m. gruodžio 1 d.) Nr. 056 (toliau – Taisyklės) 20.6 papunktį, nedraudžiamuoju įvykiu pripažįstami nuostoliai, atsiradę dėl apdrausto turto sugadinimo, į šį turtą atsitrenkus draudėjui ar jo šeimos nariams priklausančiai ar šių asmenų valdomai transporto priemonei, ir nuostoliai, kurie gali būti atlyginti galiojančių įstatymų numatyta tvarka. Atsižvelgdamas į tai, kad apdraustas turtas buvo sugadintas dėl pareiškėjos valdomos transporto priemonės atsitrenkimo, draudikas nurodė, kad 2018 m. kovo 26 d. įvykis atitinka Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtintas įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko 2018 m. balandžio 6 d. raštu pateiktu sprendimu, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad Taisyklių 20.6 papunktyje esanti standartinė Draudimo sutarties sąlyga prieštarauja draudimo liudijime Nr. (*duomenys neskelbtini*) nustatytai individualiai Draudimo sutarties sąlygai, kad pagalbiniams pastatams draudimo apsauga yra teikiama dėl transporto priemonės atsitrenkimo rizikos. Pareiškėja pabrėžė, kad, remiantis Taisyklių 20.6 papunkčiu, draudimo išmoka pagal Draudimo sutarties „transporto priemonės atsitrenkimas“ sąlygas niekada nebūtų mokama, nes ne tik apdraustą turtą sugadinus dėl draudėjui ar jos šeimos nariams priklausančios ar valdomos transporto priemonės atsitrenkimo draudimo išmoka nebūtų mokama, tačiau ir apdraustą turtą sugadinus dėl kitiems asmenims priklausančios ar valdomos transporto priemonės atsitrenkimo draudimo išmoka nebūtų mokama, nes tokiais atvejais draudimo išmoka būtų mokama pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCAPDĮ).

Pareiškėja kreipimesi dėl ginčo nagrinėjimo pabrėžė, kad Draudimo sutarties sąlygos yra prieštaraujančios ir klaidinančios: nors apdraustas turtas yra draudžiamas nuo transporto

priemonės atsitrenkimo rizikos, tačiau, pagal Taisyklių 20.6 papunkčio sąlygas, draudimo apsauga dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą nėra teikiama.

Pareiškėja taip pat nurodė, kad draudikas 2018 m. balandžio 12 d. rašte pateikė klaidingus duomenis, kad jis atliko sugadinto turto apžiūrą. Pareiškėja pabrėžė, kad ji draudikui pateikė UAB „Tvarkingas sklypas“ atliktos sugadinto turto apžiūros pagrindu sudarytą Defektų aktą, kuris pagrindžia, kad dėl 2018 m. kovo 26 d. įvykio padaryta žala yra 540 Eur. Remdamasi kreipimesi į Lietuvos banką nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui 2018 m. kovo 26 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir dėl šio įvykio pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas teigė nesutinkantis su pareiškėjos nurodytomis aplinkybėmis, kad Draudimo sutarties sąlygos, „įtvirtinančios draudimo išmokos dėl transporto priemonės į apdraustą turtą atsitrenkimo mokėjimo nuostatas, yra prieštaringos. Pagal Taisyklių 20.6 papunktį įvykis laikomas nedraudžiamuoju ir draudimo apsauga dėl transporto priemonės atsitrenkimo rizikos negalioja tais atvejais, kuomet žalą padaro draudėjas ar jo šeimos narys arba kuomet žala gali būti atlyginta įstatymo nustatyta tvarka, t. y., kuomet žalą atlygina transporto priemonės valdytojo civilinės atsakomybės draudikas. Tais atvejais, kai draudėjas pasirenka draudimo apsaugą nuo transporto priemonės atsitrenkimo rizikos, draudimo išmoka mokama, kai žalą padaro nenustatyta transporto priemonė arba transporto priemonė, kurios valdytojas neprivalo apsidrausti privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu.“ Draudiko teigimu, pagal Taisyklių 2.6.2 papunkčio nuostatas, į apdraustą turtą atsitrenkus nenustatytai transporto priemonei ar transporto priemonei, kurios neprivaloma drausti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, draudžiamąjo įvykio faktą privalo patvirtinti policijos pareigūnai.

Draudikas nurodė, kad pareiškėja, pasirašydama draudimo liudijime, patvirtino sutikimą su Taisyklių sąlygomis, todėl Taisyklių 20.6 papunkčio nuostata pareiškėjai buvo žinoma ir pareiškėja sudarydama Draudimo sutartį išreiškė valią, kad Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtinta įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlyga būtų Draudimo sutarties dalis. Draudikas pabrėžė, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas prisiima ne visą įmanomą, bet ribotą draudimo riziką; suteikiamos draudimo apsaugos ribos nustatomos draudimo sutartyje, kuri paprastai sudaroma draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių, t. y. standartinių sutarties sąlygų, pagrindu prisijungimo būdu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-172/2013).

Remdamasis atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi nurodytomis aplinkybėmis, draudikas konstatavo neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo dėl 2018 m. kovo 26 d. įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šalių ginčas kilo dėl Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtintos draudimo sutarties sąlygos aiškinimo ir taikymo bei pareiškėjos reikalavimo 2018 m. kovo 26 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir dėl šio įvykio išmokėti draudimo išmoką pagrįstumo.

Dėl Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtintos draudimo sutarties sąlygos aiškinimo ir taikymo

Taisyklių 20.6 papunktyje nustatyta, kad nedraudžiamąjo įvykio nuostoliais draudikas laiko nuostolius dėl draudėjo ar jo šeimos nariams priklausančių ar valdomų transporto priemonių

atsitrenkimo į apdraustą turtą ir nuostolių, kurie gali būti atlyginti galiojančių įstatymų numatyta tvarka.

Pareiškėja, atsižvelgdama į Taisyklių 20.6 papunkčio nuostatas, nurodė, kad nors draudimo liudijime yra įtvirtinta sąlyga, kad draudimo išmoka dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą yra mokama, tačiau pagal nurodytą Draudimo sutarties sąlygą draudėjas neįgyja teisės į draudimo išmoką, nes visi apdrausto turto dėl transporto priemonės atsitrenkimo sugadinimo atvejai atitinka Taisyklių 20.6 papunktyje nustatytus įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju kriterijus. Paaiškinimuose dėl Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtintos Draudimo sutarties sąlygos turinio ir prasmės draudikas nurodė, kad ši Draudimo sutarties sąlyga nustato du draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką dėl transporto priemonės atsitrenkimo pagrindus: 1) kai žala apdraustam turtui padaroma dėl draudėjo ar jo šeimos nario nuosavybės, patikėjimo, nuomos, panaudos ar kitoku teisėtu pagrindu valdomos transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą; 2) kai draudimo išmoka pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį (toliau – TPVCAPD sutartis) mokama dėl šia sutartimi apdrausto transporto priemonės valdytojo apdraustam turtui padarytos žalos. Draudiko teigimu, priešingai, nei nurodo pareiškėja, draudimo išmoka dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą yra mokama tais atvejais, kai žala apdraustam turtui padaroma dėl nenustatytos transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą, taip pat kai į apdraustą turtą atsitrenkia transporto priemonė, kurios neprivaloma drausti TPVCAPD sutartimi.

Pažymėtina, kad, sutarties šalims nesutariant dėl sudarytos sutarties sąlygų turinio, sutarties sąlygos turi būti aiškinamos pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.193–195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles, vadovaujantis sąžiningumo bei sisteminio sutarties sąlygų aiškinimo principais. Sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimo sudarant sutartį, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010). Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, prie šių sąvokų priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai.

Sistemiškai aiškinant Draudimo sutarties sąlygas, pažymėtina tai, kad Draudimo sutarties šalims Draudimo sutarties sudarymo metu individualiai susitarus dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą draudimo, remiantis Taisyklių 19.6 papunkčiu, draudimo išmoka mokama dėl apdrausto turto sugadinimo ar sunaikinimo į šį turtą atsitrenkus transporto priemonei. Atsižvelgiant į Taisyklių 20.6 papunktyje įtvirtintas draudimo išmokos mokėjimo dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą išimtis ir remiantis draudiko pateiktais paaiškinimais, kad Taisyklių 20.6 papunktyje nurodytais nuostoliais, kurie gali būti atlyginti galiojančių įstatymų numatyta tvarka, laikytini nuostoliai, kuriuos atlyginanti draudimo išmoka yra mokama pagal TPVCAPDĮ, pažymėtina, kad, pagal TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalį, išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. TPVCAPDĮ 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad draudikas nemoka išmokos dėl žalos padarymo transporto priemonės draudėjo ar savininko turtui.

TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje draudžiamuoju įvykiu įvardijamas eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti mokama išmoka. Aiškinant eismo įvykio sampratą turi būti vadovaujamosi Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, kuriame nustatyta, kad eismo įvykis – įvykis kelyje, viešose arba privačiose teritorijose, kurio metu, judant transporto priemonei, žuvo arba buvo sužeista žmonių, sugadinta ar apgadinta bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje buvęs turtas. Todėl, remiantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, pažymėtina, kad kai eismo įvykio metu judanti transporto priemonė sugadina kitiems asmenims priklausantį turtą, transporto priemonę valdžiusio asmens veiksmuose nustačius civilinės atsakomybės sąlygas, pagal TPVCAPDĮ TPVCAPD sutartimi transporto priemonę valdžiusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiam draudikui kyla pareiga sugadinto turto savininkui išmokėti draudimo išmoką. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad kitų asmenų valdomai transporto priemonei atsitrenkus į apdraustą turtą padarytą žalą atlyginanti draudimo išmoka pagal Draudimo sutarties sąlygas negali būti mokama, nes ji turi būti mokama pagal TPVCAPDĮ nuostatas. Nors pagal TPVCAPDĮ į TPVCAPD sutartimi teikiamą draudimo apsaugą nepatenka šia sutartimi apdrausto transporto priemonės valdytojo turtui padarytos žalos atlyginimas, draudimo išmoka, atlyginanti minėtą žalą, taip pat negali būti mokama pagal Taisyklių 20.6 papunkčio nuostatas.

Pažymėtina, kad nors, remiantis TPVCAPDĮ ir Taisyklių 20.6 papunkčio vertinimu, draudimo išmoka dėl draudėjo pagal turto draudimo sutartį, jo šeimos narių ar kitų asmenų valdomos transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą nėra mokama, draudikas nurodė, jog Taisyklių 20.6 papunkčio sąlyga nepašalina draudiko prievolės mokėti draudimo išmokos dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą. Draudiko teigimu, ne visais atvejais kitų asmenų valdoma transporto priemone apdraustam turtui padarytą žalą atlyginanti draudimo išmoka yra mokama pagal TPVCAPDĮ, nes į Taisyklėse įtvirtintas draudimo išmokos mokėjimo dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą sąlygas patenka atvejai, kai žala apdraustam turtui padaroma, valdant transporto priemonę, kurios valdytojams nekyla pareiga sudaryti TPVCAPD sutarties, taip pat atvejai, kai žala padaroma į apdraustą turtą atsitrenkus nenustatyta transporto priemonei.

Atsižvelgiant į šias draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad, pagal TPVCAPDĮ, draudimo išmoka dėl nenustatyta transporto priemone padarytos žalos yra nemokama, išskyrus TPVCAPDĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytą atvejį, kai kartu su padaryta žala turtui yra padaroma didelė žala asmeniui (sunkiai sutrikdoma nukentėjusio trečiojo asmens sveikata). Remiantis TPVCAPDĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 punktu, pažymėtina, kad pareiga mokėti eismo įvykio metu nenustatyta transporto priemone padarytą žalą turtui, kai kartu šio eismo įvykio metu nukentėjusiam trečiajam asmeniui padaromas sunkus sveikatos sutrikdymas, atlyginančią draudimo išmoką kyla Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurui.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes dėl neprivalomos drausti transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą, pažymėtina, kad TPVCAPDĮ 4 straipsnio 1 dalis numato, jog Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojamos transporto priemonės privalo būti apdraustos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu. TPVCAPDĮ 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad privalomai draudžiama kiekviena privaloma registruoti motorinė transporto priemonė, skirta važiuoti žeme, taip pat mopedai, priekabos ir puspriekabės, išskyrus bėgines transporto priemones. Išimtyms, kai transporto priemonės gali būti nedraudžiamos, yra nustatytos TPVCAPDĮ 1 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią gali būti nedraudžiamos oro uostuose, kitose viešam kelių eismui apribotose uždaro pobūdžio teritorijose ar autodromuose sporto varžyboms, treniruotėms, parodoms ar mokymams vairuoti naudojamos transporto priemonės. Todėl, remiantis transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į draudiko pateiktus paaiškinimus dėl Taisyklių 20.6 papunkčio sąlygos turinio ir prasmės, darytina išvada, kad, pagal Taisyklių 19.6 papunkčio nuostatas, nustatančias draudimo išmokos dėl apdrausto turto sugadinimo ar sunaikinimo, atsitrenkus transporto priemonei, mokėjimo sąlygas, draudimo

išmoka gali būti mokama tik labai retais atvejais ir tik apdraudus specialų turtą, t. y. draudimo išmoka pagal Taisyklių 19.6 papunkčio sąlygas mokama tik dėl į TPVCAPDĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 punkto atvejus nepatenkančio kitų asmenų valdomos neidentifikuotos transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą, taip pat apdraudus oro uostuose, kitose viešam kelių eismui apribotose uždaro pobūdžio teritorijose ar autodromuose esantį turtą ir dėl šiam turtui padarytos žalos, atsitrenkus TPVCAPDĮ 1 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis naudojamoms transporto priemonėms. Pažymėtina, kad draudikas Lietuvos bankui nepateikė paaiškinimų ir Taisyklėse neįtvirtino sąlygų, numatančių kitus TPVCAPDĮ nereguliuojamus ir išimtinus atvejus, kada draudimo išmoka yra mokama į apdraustą turtą atsitrenkus pagal teisės aktus neprivalomai registruoti transporto priemonei.

Kasacinio teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad įstatymas nedraudžia draudimo sutartyje nustatyti išimčių, kada draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti. Tačiau ši teisė neturi paneigti draudimo esmės ir draudimo sutartimi siekiamų tikslų, todėl draudimo sutarties sąlyga, ribojanti draudimo apsaugos apimtį ir apibrėžianti draudimo rizikos laipsnį, vertintina kaip esminė draudimo sutarties sąlyga, dėl kurios šalys turi aiškiai susitarti, kiek įmanoma ją sukonkretinti, kad nebūtų sudarytos sąlygos draudikui nepagrįstai atsisakyti mokėti draudimo išmoką, paneigiant pačią draudimo sutarties esmę. Jeigu draudikas nustato tokias standartines sutarties sąlygas arba jas aiškina tokiu būdu, jog draudėjui nustatytų prievolių apimties atžvilgiu draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnis visiškai išnyksta arba tampa toks minimalus, kad iš esmės paneigiamas, tuomet tokios sąlygos arba toks jų turinio aiškinimas neatitinka pačios draudimo esmės ir tikslo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007).

Svarbu pažymėti, kad Taisyklėse nėra įtvirtinta sąlygų, aiškiai apibrėžiančių išimtinus draudimo išmokos mokėjimo atvejus ir numatančių, kad pagal Taisyklės turtą apdraudus nuo transporto priemonės atsitrenkimo rizikos draudimo išmoka gali būti mokama tik dėl nenustatytos transporto priemonės (išskyrus TPVCAPDĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytą atvejį) atsitrenkimo į apdraustą turtą ir dėl oro uostuose, kitose viešam kelių eismui apribotose uždaro pobūdžio teritorijose ar autodromuose esančiam apdraustam turtui padarytos žalos, atsitrenkus TPVCAPDĮ 1 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis naudojamoms transporto priemonėms, taip pat į apdraustą turtą atsitrenkus kitoms transporto priemonėms, kurių registracija pagal teisės aktus nėra privaloma. Taisyklių 19.6 papunktyje įtvirtintos tik nuostatos dėl turto sugadinimo ar sunaikinimo dėl transporto priemonės atsitrenkimo draudimo, tačiau nedetalizuojamos draudimo išmokos transporto priemonės atsitrenkimo draudimo atveju mokėjimo sąlygų. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą draudimo sutarties nuostatų analizę, darytina išvada, kad Taisyklių nuostatos, įtvirtinančios draudimo išmokos į apdraustą turtą atsitrenkus transporto priemonei mokėjimo sąlygas, vertinant jas pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą, nėra pakankamai skaidrios, taigi pakankamai aiškios ir suprantamos, kad nagrinėjamo ginčo atveju galėtų būti aiškinamos draudiko nurodytu būdu.

Svarbu pažymėti, kad, sudarant sutartį prisijungimo būdu, taip pat ją aiškinant, būtina atsižvelgti į tai, kad standartines sutarties sąlygas parengusi šalis privalo ne tik tinkamai atskleisti šias sąlygas kitai sutarties šaliai, tačiau taip pat yra atsakinga už tai, kad jos parengtos sutarties sąlygos būtų aiškios ir nedviprasmiškos. Jeigu standartines sąlygas parengusi šalis to tinkamai nepadarė, kilus sutarties šalių ginčui, ši šalis negali remtis tokiomis standartinėmis sąlygomis, dėl kurių aiškumo kitai sutarties šaliai kyla abejonių. Pareiga įrodyti, kad standartinės sąlygos yra aiškios ir neturėjo būti klaidingai suprastos kitos sutarties šalies, tenka standartines sąlygas parengusiai šaliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-600/2006).

Nagrinėjamu atveju draudikas Lietuvos bankui nepateikė jokių paaiškinimų dėl Taisyklių 19.6 ir 20.6 papunkčiuose įtvirtintų Draudimo sutarties sąlygų prieštaravimo ir nepateikė jokių faktinių duomenų, galinčių pagrįsti, kad nurodytos draudimo sutarties sąlygos pareiškėjos

neturėjo būti klaidingai suprastos (pvz., įrodymų, patvirtinančių, kad prieš sudarant Draudimo sutartį pareiškėjai buvo atskleistos draudimo apsaugos turto sugadinimo dėl transporto priemonės atsitrenkimo atveju ribos ir kt.). Lietuvos banko nustatytos aplinkybės patvirtina, kad Taisyklių nuostatos dėl draudimo išmokos, atlyginančios žalą, atsiradusią dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą, mokėjimo ir šios draudiko pareigos vykdymo išimčių taikymo yra nekonkretizuotos, dviprasmiškos ir prieštaringos. Be to, atsižvelgiant į tai, kad, pagal Taisyklių 19.6 ir 20.6 papunkčių nuostatas, draudimo išmoka dėl draudėjo pagal turto draudimo sutartį, jo šeimos narių ar kitų asmenų valdomos transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą nėra mokama, o ji yra mokama tik apdraudus TPVCAPDĮ 1 straipsnio 3 dalyje nurodytą specialų turtą dėl šioje įstatymo normoje nurodytais atvejais naudojamų transporto priemonių atsitrenkimo į minėtą turtą, taip pat gali būti mokama draudiko Taisyklėse neišvardytais ir nekonkretizuotais išimtiniais atvejais, kai į apdraustą turtą atsitrenkia transporto priemonės, kurių registracija pagal teisės aktus nėra privaloma, arba kai į apdraustą turtą atsitrenkia nenustatyta transporto priemonė (išskyrus TPVCAPDĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytą atvejį), darytina išvada, kad Taisyklių sąlygos iš esmės pažeidžia Draudimo sutarties šalių teisių ir interesų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.

Atsižvelgiant į tai, kad Taisyklių 19.6 ir 20.6 papunkčių nuostatos, numatančios draudimo išmokos į apdraustą turtą atsitrenkus transporto priemonei mokėjimo sąlygas ir draudimo išmokos mokėjimo išimtis, yra pernelyg abstrakčios, todėl veiksnių, kurie atitiktų šias sąlygas, vertinimas, kaip pagrindas draudikui atsisakyti mokėti draudimo išmoką, negali būti paliekamas tik draudikui ir aiškinamas tik draudiko naudai. Todėl kilus ginčui, 2018 m. kovo 26 d. įvykio požymių atitiktis draudimo sutarties sąlygoms, sudarančioms pagrindą draudikui nemokėti draudimo išmokos, turi būti vertinama atsižvelgiant į šalių sudarytos Draudimo sutarties tikslą ir Draudimo sutarties sąlygų, apibrėžiančių draudimo rizikos laipsnį, formuluotę ir detalizavimą. Be to, atsižvelgiant į tai, kad draudimo sutartis sudaroma prisijungimo būdu, aiškinant jos nuostatas, turi būti taikomos CK 6.193 str. nustatytos taisyklės.

Nagrinėjamu atveju draudiko prisiimto įsipareigojimo dydžio nedetalizavimas, leidžiantis draudėjui pagrįstai tikėtis tam tikrų palankių sutarties sąlygų buvimo, aiškintinas standartines draudimo sutarties sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir atsižvelgiant į draudėjo, kaip silpnesniosios šalies sutartiniuose santykiuose, gynimo principą, draudimo sutarties šalių skirtingai suprantamos draudimo sutarties sąlygos aiškintinos draudėjo naudai. Be to, pažymėtina, kad dėl nurodytų Taisyklių sąlygų prieštaravimo ir nesuderinamumo draudikas negali remtis pareiškėjai nepalankiomis draudimo sutarties sąlygomis. Remiantis Lietuvos banko nustatytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad nekonkretizuotos, neaiškios ir pareiškėjai tinkamai neatskleistos Taisyklių sąlygos, numatančios nuostatas, pagal kurias draudiko prisiimtos draudimo rizikos dėl transporto priemonės į apdraustą turtą atsitrenkimo laipsnis yra minimalus, pareiškėjai negali būti privalomos ir taikomos.

Dėl pareiškėjos reikalavimo 2018 m. kovo 26 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir dėl šio įvykio išmokėti draudimo išmoką pagrįstumo

Atsižvelgiant į tai, kad, remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų ir paaiškinimų visumos vertinimu, nustatyta, kad Taisyklėse įtvirtintos sąlygos, nustatančios draudimo išmokos dėl transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustą turtą nuostatas, pareiškėjai negali būti taikomos, 2018 m. kovo 26 d. įvykio požymiams įvertinti taikytinos draudimo liudijime Nr. (duomenys neskelbtini) įtvirtintos individualios Draudimo sutarties sąlygos.

Draudimo liudijime nurodyta, kad pagalbinių pastatų – tvoros su vartais – draudimo atveju draudžiamuoju įvykiu pripažintinas transporto priemonės atsitrenkimas. Draudikas nenurodė aplinkybių ir nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad jam kyla abejonių dėl draudžiamąjo įvykio – transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustus vartus – fakto. Draudikas neginčijo pareiškėjos nurodytų aplinkybių, kad žala apdraustam turtui buvo padaryta dėl transporto priemonės atsitrenkimo. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad 2018 m. kovo 26 d.

įvykio požymiai atitinka draudimo liudijime įtvirtinto draudžiamąjo įvykio – transporto priemonės atsitrenkimo į apdraustus vartus – kriterijus.

Pareiškėja, siekdama pagrįsti dėl 2018 m. kovo 26 d. įvykio padarytos žalos dydį, remiasi UAB „Tvarkingas sklypas“ sudarytu Defektų aktu, kuriame nurodyta, kad sugadintų vartų atkūrimo išlaidos (vartų tiesinimo, dažymo, sumontavimo išlaidos ir kt.) ir kitos išlaidos (žalos vertinimo, vartų išvežimo išlaidos ir kt.) sudaro 540 Eur.

Nuostolio nustatymo ir draudimo išmokos apskaičiavimo sąlygos įtvirtintos Taisyklių 23 ir 24 punktuose. Taisyklių 24.1.3 papunktyje nustatyta, kad dėl draudžiamąjo įvykio patirto nuostolio dydis yra apskaičiuojamas, atsižvelgiant į turto draudimo vertę (atkuriamoji arba likutinė). Lietuvos bankui pateikto draudimo liudijimo duomenys patvirtina, kad vartai buvo apdrausti atkuriamąja verte.

Remiantis Taisyklių 24.3 papunkčiu, pažymėtina, kad kai atkuriamąja verte apdraustas pastatas yra sugadintas, jei draudžiamąjo įvykio dieną pastato nusidėvėjimas iki 50 proc. ir pastatas po draudžiamąjo įvykio yra remontuojamas, nuostoliu yra laikoma pastato remonto kaina. Jei pastatas apdraustas atkuriamąja verte, bet jo nusidėvėjimas didesnis kaip 50 proc., daliniu žalos atveju atlyginamos objekto atkūrimo išlaidos, neišskaičius nusidėvėjimo. Apdrausto turto nusidėvėjimo apskaičiavimo sąlygos įtvirtintos Taisyklių 24.9 papunktyje.

Taisyklių 24.5 papunktyje nustatyta, kad pastatas laikomas sunaikintu, jeigu jo pastatymo kaina viršija tokio paties pastato statybos kainą prieš pat draudžiamąjį įvykį, išskaičius išlikusio turto vertę. Remiantis Taisyklių 24.2 papunkčiu, pažymėtina, kad kai pastatas apdraustas atkuriamąja verte ir yra sunaikintas, jei draudžiamąjo įvykio dieną pastato nusidėvėjimas iki 50 proc. ir pastatas po draudžiamąjo įvykio yra atstatomas, nuostoliu yra laikoma tokių pat parametrų, fizinių ir eksploatacinių savybių pastato pastatymo toje pačioje vietoje kaina. Jei pastatas apdraustas atkuriamąja verte, bet jo nusidėvėjimas didesnis kaip 50 proc., visiško sunaikinimo atveju atlyginama jo likutinė vertė.

Pažymėtina, kad draudikas pareiškėjos pateikto UAB „Tvarkingas sklypas“ atlikto žalos vertinimo neginčijo. Atsižvelgiant į tai ir remiantis Taisyklėse įtvirtintomis nuostolio nustatymo ir draudimo išmokos apskaičiavimo sąlygomis, darytina išvada, kad draudikui pagal UAB „Tvarkingas sklypas“ atliktą vartų išlaidų apskaičiavimą kyla pareiga nustatyti, ar vartai yra pripažintini sugadintais ar sunaikintais dėl 2018 m. kovo 26 d. įvykio ir pagal Taisyklių 24.9 papunkčio sąlygas nustatčius vartų nusidėvėjimo laipsnį įvertinti pareiškėjos dėl šio įvykio patirto nuostolio dydį bei pareiškėjai išmokėti patirtą nuostolį atlyginančią draudimo išmoką.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjos M. R. reikalavimą ir rekomenduoti *ERGO Insurance SE* 2018 m. kovo 26 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir pagal UAB „Tvarkingas sklypas“ sudarytą Defektų aktą nustatyti, ar vartai yra pripažintini sugadintais, ar sunaikintais dėl 2018 m. kovo 26 d. įvykio. Pagal Taisyklių 24.9 papunkčio sąlygas nustatčius vartų nusidėvėjimo laipsnį, įvertinti pareiškėjos dėl šio įvykio patirto nuostolio dydį ir pareiškėjai išmokėti patirtą nuostolį atlyginančią draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytas rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavaduojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė